

Verantwoording beleid 2009

De wervingsactie voor giften van particulieren vindt in juli plaats, in oktober gevolgd door een herinneringsbrief aan donateurs die in eerdere jaren wel bijdroegen en dit jaar nog niet. Ruim 1.300 donateurs maken een gift over. De respons ligt rond de 28 %, wat voor donateursacties een hoge score is. De inkomsten aan donaties over 2009 zijn te vergelijken met die in eerdere jaren. Per eind december is een bedrag van € 43.046,- (2006: 45.143,-; 2007: 43.055; 2008: 44.330) ontvangen. De rente bedraagt circa € 4.400,-. Uitgekeerd is een bedrag van € 20.700,- voor twee aanvragen. Het bestuur gaat te werk volgens de criteria van het Keurmerk Centraal Bureau Fondswerving. Het bestuur ondersteunt de uitreiking van de jaarlijkse Ab Harrewijn Prijs (de opvolger van de DISK Prijs). Het bestuur participeert vanuit de algemene reserve mee in het voortbestaan van landelijk bureau DISK, in 2009 met een bedrag van 37.750,- euro. Het bestuur bestaat sinds de decembervergadering 2008 uit drs. R.H. van Leeuwen (voorzitter), mevr. H.S. de Vos-Koerselman A.A. (penningmeester), M.C.G.M. Brouwer, mevr. P. Robbers-van Berkel, mevr. drs. E.L. van der Panne en drs. J.C.H.M. Verhoeven. Ambtelijk secretaris is drs. H.J.G.M. Crijns.

Giftenoverzicht 2009

Bedrag in €	donateurs	procent
0 tot en met 5	101	7,6
6 tot en met 10	332	25,1
11 tot en met 25	618	46,8
26 tot en met 40	62	4,7
41 tot en met 100	170	12,9
101 tot en met 250	20	1,5
Plus 250	19	1,4
Totaal	1.322	100,0

Stuur mij:

ANTWOORDKAART

- ... ex. van deze folder om in mijn omgeving te verspreiden.
- Ik bestel de volgende publicaties uit de folder:
  - ... ex. ....
  - ... ex. ....
  - ... ex. ....
- Een los nummer van 'Ondersteboven' ad € 2,50.
  - ...ex. *Flexibiliteit als deugd* 09/01
  - ...ex. *Handreiking kerken en de (krediet)crisis* 09/03
  - ... ex *Werkloosheid: kerende kansen* 10/01
  - ... ex *Handreiking Landbouw, voedsel en duurzaamheid* 10/3

Alle genoemde prijzen zijn excl. portokosten
- Ik wil inhoudelijk betrokken blijven bij DISK. Ik ontvang graag 'Ondersteboven'. De kosten zijn een vrijwillige bijdrage per jaar van bijvoorbeeld € 20,00.

Naam: _____
 Adres: _____
 Postcode: _____ Plaats: _____

**Stuur deze bon in een gefrankeerde enveloppe naar:
 Landelijk bureau DISK, Luijbenstraat 17, 5211 BR 's-Hertogenbosch**

Comité van aanbeveling

Mevr. drs. I. Bakker
Directeur Stichting Oikos

Dhr. prof. dr. P.T. de Beer
Henri Polak hoogleraar voor arbeidsverhoudingen aan de Universiteit van Amsterdam, verbonden aan De Burcht (Centrum voor Arbeidsverhoudingen) en het Amsterdam Instituut voor ArbeidsStudies (AIAS)

Mevr. prof. dr. R. Bons-Storm
Oud-hoogleraar Pastoraat en Vrouwenstudies Rijks Universiteit Groningen

Mevr. drs. K. Ferrier
Lid Tweede Kamer der Staten Generaal voor het CDA

Dhr. prof. dr. B. Goudzwaard
Oud-hoogleraar economie Vrije Universiteit

Mevr. F. Halsema
Fractieleider Tweede Kamer der Staten Generaal voor GroenLinks

Dhr. prof. dr. R. Jeurissen
Hoogleraar bedrijfsethiek Universiteit Nijmegen

Mevr. drs. A. Jongerius
Voorzitter Federatie Nederlandse Vakbeweging

Mgr. dr. G.J.N. de Korte
Bisschop van het bisdom Groningen-Leeuwarden, Bisschoppelijk referent voor Kerk en Samenleving met aandachtsveld Diaconie

Dhr. prof. dr. H. Noordegraaf
Bijzonder hoogleraar voor Diaconaat aan de Protestantse Theologische Universiteit vestiging Leiden

Dhr. M. Sini
Directeur bij het ROC Midden Nederland en o.a. voorzitter van Islam en Burgerschap

Mevr. D van Velthooven-Olde
Werkgroep Arme kant van Nederland/EVA

Dhr. L. de Waal
Directeur Vereniging Humanitas

Publicaties

Lezenswaard blijven de verhalen van arbeidspastores, zoals verteld aan Rob Kuppens en verschenen in *Present tussen werk en kerk* (2008). Prijs € 10,- excl. portokosten.
Wie meer wil lezen over het arbeidspastoraat en ontwikkelingen rond arbeid, economie, zorg en armoede: zie onze website www.disk-arbeidspastoraat.nl

Ondersteboven

Dit tijdschrift informeert u over ontwikkelingen op het gebied van arbeid, economie en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, en brengt het diaconaal werk van kerken in beeld. *Ondersteboven* verschijnt elk kwartaal. Elk nummer bevat minstens 48 pagina's.
Een jaarabonnement is gratis met een vrijwillige bijdrage van € 20,00.

Ondersteboven

Onder verarming en verrijking
 Het Dossier Armoede in Nederland 2009 is onmisbaar als bron van informatie rond armoede. Prijs € 10,- excl. portokosten.
 De handreiking *Eerste Hulp Bij Schulden* is onmisbaar voor diaconieën en parochiële caritasinstellingen. Prijs € 6,50 excl. portokosten.
 De handreiking *Armoede en recht doen. Helpen onder protest in de praktijk* gaat in op én barmhartigheid doen én gerechtigheid nastreven. Prijs € 7,50 excl. portokosten.
 Een jaarabonnement op de *Arme Krant van Nederland* is gratis met een vrijwillige bijdrage van bijvoorbeeld € 20,00.
Bestellen: wergroepAKN/EVA, tel. 073-6121939 of info@armekanteva.nl of via www.armekanteva.nl.

DISK Studiereeks

Elk jaar verschijnt er een nieuw nummer van de DISK Studiereeks, waarin arbeidspastores ervaringen uit hun werk publiceren of nadenken over sociale ethiek of diaconie.
Bezoek www.disk-arbeidspastoraat.nl.

Zondag van de arbeid, biddag en dankdag

De brochure 2010 *Werkloosheid: kerende kansen?* raakt in verband met de economische crisis een actueel onderwerp aan. Betaald werk is voorwaarde voor je bestaan: maar kan dat nog voor iedereen? De brochure biedt ervaringsverhalen, achtergrondinformatie en suggesties voor liturgie, preek, catechese, kindernevendiensten en gesprekken en kost € 2,50 excl. portokosten.

Colofon

Aan deze folder werken mee: Hub Crijns (eindredactie), Ron van Leeuwen, Esther van der Panne, Marja Vliegthart-de Jong, Hanneke Arts-Honseelaar, Hans van Eck Grafische Vormgeving (lay-out), drukkerij Accuraat, Breda (druk).

De smeerolie van het Steunfonds DISK

Het Steunfonds DISK ondersteunt het Zeeuws Sociaal-Ethisch Beraad. Het Steunfonds participeert in activiteiten van landelijk bureau DISK, zoals het project 'Beroep en Bezieling', het project 'Duurzaamheidscaan voor parochies en gemeenten' en de Ab Harrewijn Prijs 2009. Het Steunfonds maakt de continuïteit van het landelijk bureau DISK mogelijk.

Hoe vraagt u subsidie aan?

Houdt u zich bezig met sociaal-economische thema's? En doet u dat vanuit kerk of arbeidspastoraat, maatschappelijk activeringswerk of diaconaal en missionair werk? Dan kunt u voor uw activiteiten en kleinere projecten subsidie aanvragen bij het Steunfonds DISK. U kunt denken aan werkdagen, manifestaties, cursussen rond geloof en economie, Week van de Diaconie, Dag van de duurzaamheid, Zondag van de Arbeid, een serie bijeenkomsten rond de Werken van Barmhartigheid, en zo meer. Het Steunfonds DISK kan ook ondersteuning bieden in de aanschaf van materiële middelen die u voor uw werk nodig hebt. Een computer bijvoorbeeld.

Aanvragen gaat zo: U schrijft een brief naar het bestuur van het Steunfonds, voorzien van een werkplan, beschrijving van de activiteit of project en een begroting, en al uw adres- en betaalgegevens. Het Steunfonds ontvangt uw brief bij voorkeur tussen september en half november van elk jaar. Het bestuur vergadert in december.

Steunfonds DISK

Het Steunfonds DISK bestaat sinds 1988. De doelstelling is om "het bedrijfs- en arbeidspastoraat landelijk, internationaal en plaatselijk in de ruimste zin van het woord te bevorderen en hetzij direct, hetzij indirect financieel te ondersteunen". Het Steunfonds is bedoeld voor aanvragen uit het oecumenisch diaconaal netwerk dat landelijk bureau DISK ondersteunt. Het bestuur beoordeelt die volgens opgestelde criteria en volgt in het beleid de criteria van het Keurmerk Centraal Bureau Fondswerving.

STEUNFONDS

disk

Stichting Steunfonds DISK
 Luijbenstraat 17
 5211 BR 's-Hertogenbosch
 Telefoon: 073-6128201
 E-mail: info@disk-arbeidspastoraat.nl
 Homepage: www.disk-arbeidspastoraat.nl
 INGbank rekeningnummer: 9939

's-Hertogenbosch, juli 2010

Beste lezers en lezeressen,

De kredietcrisis en economische crisis hebben de maatschappelijke nood, werkloosheid en armoede versterkt. Kerken laten zich raken en vragen zich af wat hun rol kan zijn. Door beide ontwikkelingen komt er meer werk naar landelijk bureau DISK toe. Vanuit de samenleving en media komen veel vragen, zowel rond geloof en economie, arbeid en zingeving, als rond verarming en verrijking. Kerken, groepen in de samenleving en lokale afdelingen van organisaties vragen om informatie, ondersteuning en maatschappelijke activering. In de ondersteuning van het plaatselijk arbeidspastoraat is dit een kernthema.

We verzorgen in 2009 dan ook de handreiking *Kerken en de (krediet)crisis*, verschenen als *Ondersteboven* 2009-3. Hier was zoveel vraag naar dat in januari 2010 een herdruk uit is gekomen. Het eerste nummer van *Ondersteboven* 2010 is de handreiking *Werkloosheid: kerende kansen?* die tevens het werkmateriaal voor viering en gesprek in 2010 bevat. Kerken werken ook door met de duurzaamheidspecial *Op het Leven* en we hebben de website www.duurzamekerker.nl gevuld met werkmateriaal en voorbeelden. We gebruiken de handboeken *Arbeid, zin en geloof*, *Handboek Arbeid en Kerk* en het Handboek Diaconiewetenschap *Barmhartigheid en gerechtigheid*. Voor de benodigde informatie zorgt het Dossier *Armoede in Nederland 2009* en rond de vele vragen rond schulden en hulpverlening hebben we de handreiking *Eerste hulp bij schulden* gemaakt. In juni 2010 presenteren we *Armoede en recht doen. Helpen onder protest in de praktijk*. De Ab Harrewijn Prijs met aandacht voor projecten aan de onderkant van de samenleving heeft ook in 2009 en 2010 aan bekendheid gewonnen.

We ontvangen steun van vele bondgenoten, waaronder enkele grote subsidiegevers. Tegelijk merken we dat het niet gemakkelijk is om zo'n landelijk diaconaal centrum gaande te houden. Daarom doen we ook dit jaar een beroep op u om het landelijk werk van DISK te ondersteunen. Met elke bijdrage, klein of groot, geeft u ons een steun in de rug. U bevordert daarmee de voortgang en kwaliteit van ons werk en laat zien dat dit draagvlak heeft. Uw gift is aftrekbaar voor de belasting.

U ontvangt deze folder ook als u een minimuminkomen hebt of leeft van een uitkering. U behoort bij de kring van mensen die we graag bereiken. Als u geen gift kunt geven, bent u toch geïnformeerd en weten wij van uw betrokkenheid. Wij danken u voor uw bijdrage.

Met vriendelijke groet tekenen,

Richard Vissinga
 voorzitter Stichting
 landelijk bureau DISK

Ron van Leeuwen
 voorzitter Stichting
 Steunfonds DISK

INGbank 9939

STEUNFONDS

disk

Hoe wordt u donateur?

Donateurs maken een gift over op INGbank 9939 ten name van Steunfonds DISK te 's-Hertogenbosch. Daarna ontvangt u elk jaar in juli onze folder met een acceptgiro.

Het DISK netwerk

Dienst in de Industriële Samenleving vanwege de Kerken (DISK) is een netwerk van meestal kerkelijke organisaties voor arbeidspastoraat en diaconale dienstverlening, waarin verschillende kerken samenwerken. Het werk van arbeidspastoraat DISK is ten eerste gericht op *presentie*: het ontmoeten van mensen in hun betaalde en onbetaalde werksituatie of daarbuiten. De opgedane ervaringen worden via het werk van *presentie* in parochies en gemeenten binnen gebracht. Wat betekenen die ervaringen voor geloven en kerk zijn in deze tijd? Deze bezinning leidt weer tot *reflectie* op de zin van economie in relatie tot geloven. Die vragen stellen we aan bedrijfsleven, overheid, maatschappelijke organisaties en kerken door te participeren in publiek debat.

Landelijke ondersteuning

Het landelijk bureau DISK ondersteunt het netwerk van arbeidspastoraat en diaconale dienstverlening met behulp van trainingen, studiedagen, taakgroepen en studiemateriaal. Daarnaast vindt regelmatig overleg plaats met leiding van kerken, organisaties van werkgevers en werknemers, en politieke partijen. Het bureau participeert in bezinning en publieke meningsvorming rond geloof en economie, arbeid en zingeving, rond verarming en verrijking, en ontwikkelt training en toerusting van kerkelijk kader. Een belangrijke bron voor werkmodellen is het Handboek Arbeid en Kerk *Arbeid, zin en geloof*. De afgelopen jaren is werkmateriaal rond maatschappelijk verantwoord ondernemen en kerken verschenen met als titels: *De wereld wordt kleiner – denk ruim! Accra en de Millenniumdoelen; Driemaal duurzaam. Economie, mens en natuur in balans, en Op het Leven. Een special voor de lokale geloofsgemeenschap over duurzaamheid*.

In campagnes als *Roep om gerechtigheid* en *Werken aan een geloofwaardige economie*, en in bondgenootschappen als de *Alliantie voor Sociale Rechtvaardigheid* en de *Diaconale Alliantie* draagt het landelijk bureau DISK bij aan bewustwording en actie.

Duurzame kerk

De website Duurzame Kerk werd in 2009 opgericht. In het bedrijfsleven gebruiken velen de Triple P-benadering van John Elkington (1997), als het gaat om Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO): *Profit, People en Planet*. Het gaat in deze benadering om een verantwoorde omgang met economie, mensen en natuur. Die wordt gezocht in een zorgvuldige balans tussen *Profit* (winst), *People* (mensen) en *Planet* (natuur).

Duurzame Kerk

Let's Celebrate Life!

De site www.duurzamekerk.nl wil kerken aan de hand van ondersteunend materiaal wegwijs maken in de wereld van de duurzaamheid en mogelijkheden aanreiken om binnen de kerkgemeenschap met duurzaamheid aan de slag te gaan. De site biedt ook een vijf-stappen model (Bravo) op weg naar een duurzame kerk, een Quick-scan waarmee u kunt bepalen hoe duurzaam uw geloofsgemeenschap al is en een *Minicursus Duurzame kerk*. U vindt er ook de criteria om een 'Fairtrade Kerk' te kunnen worden. Met behulp van voorbeelden als

inkoopbeleid, groenbeheer, catering en afval wordt de sensitiviteit voor duurzaamheid in kerken bevordert. Columns en interviews belichten op persoonlijke wijze de aandacht voor duurzaamheid. Duurzaamheid is navigeren en bakens verleggen op onbekend terrein. De website www.duurzamekerk.nl wil dat onbekende terrein voor kerken toegankelijker maken.

Handreiking Landbouw, voedsel en duurzaamheid

Duurzame voedselproductie – welke bijdrage kun je daar als kerk aan leveren? Daarover gaat het themanummer *Landbouw, voedsel en duurzaamheid* van *Ondersteboven*. De handreiking biedt achtergrondinformatie voor bezinning, gesprek en handelingsperspectieven, maar biedt ook suggesties voor een themadienst en aandachtspunten voor diaconaat en pastoraat. Vanuit kerken zijn er verschillende benaderingen mo-

gelijk van de thematiek van landbouw, voedsel en duurzaamheid. We benoemen die benaderingen als de vijf lijnen van pastoraat en diaconaat, vorming en toerusting, viering en prediking, deelname aan het publieke debat en tot slot de eigen omgang in de lokale kerk met voedsel.

De handreiking *Landbouw, voedsel en duurzaamheid* is een themanummer van *Ondersteboven* (2010-3) en kost € 2,50 (exclusief verzendkosten)

Handreiking Werkloosheid

"Sinds begin oktober 2009 is het hier opeens heel hard teruggelopen, de telefoon gaat niet meer, daar maak ik mij zorgen over." Het themanummer *Werkloosheid: kerende kansen* van het tijdschrift *Ondersteboven* opent met een beschrijving van de actuele situatie eind 2009. Verderop wordt ingegaan op de vragen: welke werkgelegenheid heeft Nederland? Welke vormen van werkloosheid zijn er? Hoe kunnen die worden bestreden? Op traditionele manier of wat sociaal en duurzamer?

Een zestal mensen vertelt hun persoonlijk verhaal. De suggesties voor gesprek over werk en werkloosheid bieden veel ingangen. De vraag naar de relatie tussen geloof, werk en werkloosheid komt aan de orde o.a. met hulp van de theologie van de sabbat en de parabel van de talenten. De handreiking geeft gemeenten en parochies veel tips, suggesties en werkvormen. Uitdrukkelijk wordt stil gestaan bij de vraag welke

kerk je bent en wat je kracht kan zijn bij werkloosheid. Praktische werkvormen sluiten daar direct op aan.

Werkloosheid: kerende kansen, special van het tijdschrift Ondersteboven van Arbeidspastoraat DISK, januari 2010, nummer 1, 74 pag. Prijs € 2,50 excl. portokosten.

Diaconale Alliantie

Arbeidspastoraat DISK, Actioma, Justitia et Pax en het Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad (LKDB) hebben in 2005 de Diaconale

Alliantie gevormd. Deze Alliantie ondersteunt aan o.a. katholieke kant het diaconale werkveld. Er is gewerkt aan een digitaal platform met de mogelijkheid om elkaar te informeren, informatie te vinden en met elkaar te communiceren. Zie de website www.rkdiaconie.nl en lees het tijdschrift *Diakonie & Parochie*. Er is veel energie gestoken in het inventariseren en toetsen van educatieve werkvormen rond diaconie. De resultaten zijn als korte modulen te vinden op de site, voorzien van een educatief diaconaal keurmerk. Zo kunnen vrijwilligers vanuit kerkelijke organisaties en beroepskrachten altijd nieuws en educatieve methoden vinden.

Bezoek www.rkdiaconie.nl en doe mee met de Diaconale Alliantie

Interviewboek Beroep en bezieling

- Meer dan twintig persoonlijke verhalen over bezieling in werk
- Bijdragen over de bronnen, de doorwerking, de context van en de aandacht voor bezieling in werk
- Werkvormen voor parochies en gemeenten

Dit nieuwe interviewboek legt verbanden tussen arbeid en bezieling vanuit het geloof en de kerk. Dit boek is bedoeld voor wie geïnteresseerd is in het brede terrein van arbeid én voor wie in de geloofsgemeenschap iets met het thema arbeid en spiritualiteit wil doen.

Kern van het boek vormen 16 interviews met mensen die betaald werk doen en kerkelijk meelevend zijn, en 5 interviews met kerkelijk werkenden. Elk verhaal is ook een korte levensloop en arbeidsloop van de geïnterviewden. Deskundigen reflecteren in duo's op de inhoud van de 21 interviews. Door welke bronnen laten mensen zich in hun werk bezielen? Welke spiritualiteit ontwikkelen mensen in hun werk? Hoe werkt bezieling door in de manier waarop mensen hun werk doen? Hoe kunnen kerkelijk werkenden aandacht ontwikkelen voor beroep en bezieling? Het boek is zo opgezet dat elk verhaal zelfstandig gelezen kan worden. Ook de reflecties zijn afgeronde artikelen. De werkvormen nodigen uit tot toepassing in de praktijk.

De redactie bestaat uit drs. Hub Crijns, drs. Gerard van Eck, dr. Trinus Hoekstra, drs. Esther van der Panne en dr. Hanneke Arts-Honselaar (eindredactie).

Beroep en bezieling wordt gepresenteerd op 29 september 2010 vanaf 13.00 uur in de Bergkerk in Amersfoort. Opgeven kan tot 25 september per mail: info@disk-arbeidspastoraat.nl

'Beroep en bezieling' kost na de presentatie € 29,90. Bij intekening van tevoren krijgt u 5 euro korting. Daarvoor stuurt u (voor 29 september 2010) een e-mail naar landelijk bureau DISK onder vermelding van het boek 'Beroep en bezieling' en uw volledige adresgegevens.

Campagne Roep om gerechtigheid

De kerkelijke campagne tegen verarming en verrijking werkt van 2009-2011 verder onder het motto *Roep om gerechtigheid*. Intensief wordt samengewerkt met de Alliantie voor Sociale Rechtvaardigheid, een netwerk van 55 grote organisaties, groepen en bewegingen die hun politieke lobby bundelen. De werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA

organiseert de activiteiten, die gericht zijn op de kerken, de politiek en het eigen netwerk van regionale en plaatselijke groepen. Er is een boekenreeks en een *Arme Kant van Nederland*. Binnen parochies en gemeenten is vraag ontstaan naar een handreiking rond de samenhang tussen barmhartigheid en gerechtigheid. De handreiking *Armoede en recht doen. Helpen onder protest in de praktijk* geeft voorbeelden, informatie, wijst de weg.

Schrijf naar werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA, Luijbenstraat 17, 5211 BR 's-Hertogenbosch, tel. 073-6121939; e-mail: info@armekant-eva.nl. Of bezoek de homepage: www.armekant-eva.nl

INGbank 9939
STEUNFONDS
disk

INGbank 9939
STEUNFONDS
disk